

حضرت رقیه س در کلام آیت الله قرهی

آیت الله قرهی: شخصاً یک ماه در سوریه اقامت داشتم و صبح‌های زود آن حضرت را زیارت می‌کردم می‌دیدم اهل سنت بچه‌هایشان را در روز هفتم ولادت می‌آوردند و بند قنناق آن‌ها را به ضریح می‌بستند! وقتی علت را جویا شدم، پاسخ دادند ما بچه دار نمی‌شدیم و نذر ایشان کردیم و خدا به ما فرزند عطا کرد.

به گزارش [تهذیب آنلاین](#) ([کلینیک روح درمانی](#)) به نقل از [قدس آنلاین](#)؛ یکی از وجوه عظمت عاشورای حسینی، نقش آفرینی چهره‌هایی از سنین و اقشار مختلف است به گونه‌ای که پیر و جوان، خرد و کلان و زن و مرد به یک اندازه در رقم زدن حماسه‌ای چنین تاریخ ساز ادای دین کرده و صفحات تاریخ را به رشادتهای خود مزین کرده‌اند؛ در میان این نقش آفرینان، دختر خردسال حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) نیز جایگاهی خاص دارد و بسیاری قلوبی که به واسطه محبت ایشان به دریای عشق اهل بیت (علیهم السلام) وصل شده‌اند.

از این رو و در بررسی جایگاه حضرت رقیه (سلام الله علیها) در واقعه کربلا و نیز کراماتی که با دستان کوچک اما توانمند ایشان رقم خورده است [قدس آنلاین](#) در آبان ماه ۱۳۹۵ با آیت الله روح الله قرهی، مدیر حوزه علمیه امام مهدی (عج) و استاد اخلاق گفت و گو نموده که مشروح آن تقدیم می‌شود:

در واکاوی شخصیت‌های حاضر در کربلا و ایفای نقش‌های خاص آنان ویژگی‌ها و کراماتی دیده می‌شود، لطفاً در خصوص جایگاه حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) در واقعه کربلا و نهضت عاشورا توضیح دهید.

بحث درباره وجود نازنین حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) است که آیا در کتاب‌های تاریخی نام ایشان ذکر شده و زندگانی ایشان به چه سبک و سیاقی بیان شده است؛ باید در این باره گفت نام حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) در کتاب‌های تاریخی موجود است و از جمله کتاب‌هایی که وجود مقدس ایشان را بیان و ثابت کرده‌اند «لهوف» است که رهبر معظم انقلاب بر این کتاب بسیار تأکید دارند و بارها در روضه‌های خود از این کتاب خوانده‌اند، علاوه بر این، در کتاب «کامل بهایی» نوشته حسن بن علی طبری که به امر وزیر بهاء‌الدین، حاکم اصفهان در زمان سلطنت هلاکوخان نوشته شده نیز نام حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) ذکر شده است و منابع دیگری مثل «نفس المهموم» حاج شیخ عباس قمی که هم محدث و هم مخلص بوده این مهم بیان شده و نیز در «منتخب طریحی» که فخرالدین طریحی نجفی آن را نگاشته نام حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) بیان شده است.

بر اساس نوشته‌های این کتاب‌های تاریخی، نام مادر حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) ام اسحاق است که پیشتر از آن همسر امام مجتبی (علیه‌السلام) بودند و بعد از شهادت امام حسن (علیه‌السلام) و به وصیت آن حضرت به همسری حضرت سیدالشهدا (علیه‌السلام) در آمدند و شیخ مفید در کتاب «ارشاد» کنیه ایشان را بنت طلحه ذکر کرده است و در نامگذاری این دختر خردسال حضرت سیدالشهدا (علیه‌السلام) نیز دو روایت است: یکی «رقیه» به معنای بالا رفتن و ترقی که بنابر برخی اقوال این لقب آن حضرت بوده است و دیگری «فاطمه صغری» که در کتاب‌های تاریخی این مسأله تصریح شده است.

در اثبات وجود تاریخی آن حضرت در منابعی که ذکر شد، سبک و سیاقی خاص دارد چنان که در لهوف آمده: وجود مقدس حضرت اباعبدالله (علیه‌السلام) وقتی می‌خواستند به میدان بروند، خطاب کرده و نام این بانو را نیز آوردند و فرمودند: «یا فاطمه! یا رقیه! ...» همچنین ابن ابی مخنف در مقتل خود نقل می‌کند: که امام حسین (علیه‌السلام) فرمودند: «یا ام کلثوم! یا زینب! یا سکینه! یا رقیه! یا عاتکه!» و نیز سید بن طاووس همین مسأله را بیان می‌کند که سیدالشهدا (علیه‌السلام) هنگام عزم میدان این خطابات را داشتند.

از دیگر مؤیدهای تاریخی شواهدی است در لهوف که وقتی امام بین اهل حرم قرار گرفتند، ندا سر دادند: «یا زینب! یا سکینه! یا ولدی! یا رقیه! یا ام کلثوم». علاوه بر این و بنابر نقل در لهوف، یکی از اصحاب در شعری در محضر امام صادق (علیه‌السلام) دو مرتبه نام حضرت

رقیه (سلام‌الله‌علیها) را آورد و حضرت گریستند؛ در یکی از ابیات آمده است: «یادمان نمرود مشکلاتی که برای سکینه و رقیه و کسانی که گریه می‌کردند، بروز کرد آن‌ها که مادرشان بتول بود و او حزین با آن‌ها می‌گریست!»

این تشکیک از کجا و چرا بروز کرد؟

باید گفت شاید به دلیل اسم ایشان باشد که بعضاً رقیه و بعضاً فاطمه ذکر شده است، دلیل دیگر کم توجهی به ثبت و ضبط جزئیات رویدادهای تاریخی است، البته برخی می‌گویند آن زمان از بیان برخی مطالب جلوگیری می‌شد، علاوه بر این، همنامی فرزندان حضرت سیدالشهدا (علیه‌السلام) نیز ممکن است سبب بروز این تشکیک شده باشد برای مثال چون رقیه لقب آن حضرت بود شاید چندان مورد توجه قرار نگرفته است!

البته بعضاً استناد می‌شود به اینکه شهید مطهری هم تشکیک دارند که در پاسخ باید گفت: اولاً شهید مطهری این مسأله را در نوشته‌های خودشان آورده‌اند یعنی یادداشتهای خامی که هنوز نیازمند تحقیق بود؛ البته شاید تشکیک ایشان هم ناشی از اسم حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) است، اما متأسفانه فرصت نکردند تحقیقاتشان را کامل و منتشر کنند، لذا یادداشتهایی که هنوز تبدیل به کتاب و سخنرانی نشده و در قالب فیش برداری‌های مطالعاتی باشد، نمی‌توان به عنوان نظر رسمی محقق و پژوهشگر معرفی کرد!

نظر و قول بزرگان و مراجع درباره وجود مقدس حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) و تصریحاتی که در تاریخ درباره ایشان شده است، چیست و پرده از چه واقعیاتی بر می‌دارد؟

مهم آنکه بسیاری از اعظام و بزرگان درباره موجودیت حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) مباحث فراوانی داشته‌اند از جمله مرحوم میرزا جواد آقا تبریزی از مراجع تقلید که در سال ۱۳۸۱ به سوریه رفت و آنجا کنار مزار حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) سخنرانی کرد و به وجود مقدس ایشان در شام تصریح کرد و گفت: «مزار حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) از ابتدا در شام مشهور بوده گویا امام نشانی را از خود در این شهر به یادگار گذاشته‌اند تا فردا کسانی پیدا نشوند که به انکار اسارت خاندان رسالت و حوادث آن بپردازند؛ از این رو، این دختر خردسال گواه بزرگی است که در میان اسرا حتی دختران خردسال هم بوده‌اند!» ایشان سپس ادامه داد: «ما ملتزم به آن هستیم که دفن حضرت در این مکان که شهرت بر آن قائم است، باید پذیرفته شود چراکه آن حضرت در این مکان جان سپرده و دفن شدند و

باید بزرگ داشته شوند و این دفن نشان از ستم بزرگی است که بر خاندان طهارت رفته است، ستمی که از آدم تا خاتم بر آن گریستند!» سپس تأکید می‌کند: «به سخنان باطل گوش ندهید که می‌گویند حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) کودکی بیش نبود، مگر حضرت علی اصغر (علیه‌السلام) طفلی شش ماهه نبود؟ این‌ها در فردای قیامت شاهدان الهی‌اند پس احترام به ایشان بر ما فرض است و اینکه به سخنان باطل گوش ندهیم چراکه این خود دلالت بر مظلومیت اهل بیت (علیهم‌السلام) دارد!»

آیت الله مکارم شیرازی هم به این مسأله تصریح دارد و حرم فعلی را منصوب به حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) می‌داند و به این نکته که بر سر اسم ایشان تشکیک است، اشاره و تأکید می‌کند که میان دانشمندان اسلامی در این باره اختلاف نظر وجود دارد هر چند که بنا بر معروف نام ایشان رقیه است. آیت الله نوری همدانی نیز می‌گوید: در کتاب کامل بهایی و نفس المهموم نام حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) آمده که در شام به شهادت رسیده و اگر کسی برای ایشان نذری کند باید ادا کند. آیت الله علوی گرگانی هم بیان می‌کند: وجود مقدس حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) از مسلمات تاریخی است و اگر شبهه‌ای باشد در اصل وجودشان نیست بلکه در نام مبارک آن حضرت است!

بنا بر این، وجود حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) اثبات شده است، ضمن آنکه از نظر تاریخی نذرکنندگان به وجود ایشان به حاجاتشان رسیده‌اند و متوسلان به آن بانو حاجت گرفته‌اند؛ شخصاً یک ماه در سوریه اقامت داشتم و صبح‌های زود آن حضرت را زیارت می‌کردم می‌دیدم اهل سنت بچه‌هایشان را در روز هفتم ولادت می‌آوردند و بند قن‌داق آن‌ها را به ضریح می‌بستند! وقتی علت را جویا شدم، پاسخ دادند ما بچه دار نمی‌شدیم و نذر ایشان کردیم و خدا به ما فرزند عطا کرد.

شان و جایگاه و زندگانی پر از برکت حضرت رقیه (سلام‌الله‌علیها) در لسان اهل بیت (علیهم‌السلام) چگونه تصریح شده است. آیا اصلاً درباره ایشان قول و فعلی از معصومان صادر شده است؟

هم در کتاب شیخ عباس قمی و هم در لهوف و نیز در کامل بهایی و مقتل ابن ابی مخنف بیان شده هنگامی که سیدالشهدا (علیه‌السلام) با اهل حرم وداع کردند، این دختر خردسال از خیمه بیرون آمد و مقابل پای پدر را گرفت و عرض کرد: «ما را به چه کسی می‌سپاری؟» حضرت نشستند و او را آرام کردند و دست دختران را به حضرت زینب (سلام‌الله‌علیها) سپردند.

درباره شهادت ایشان که کاملاً مشهور و مشهود است و همه آن را بیان کرده‌اند، آن روز مصایب برای اهل بیت امام رخ داد و امام

سجاد(علیه السلام) تصریح کرده و هیچ کس این واقعیت را انکار نمی‌کند که وقتی از ایشان پرسیدند: کجا به شما سخت گذشت؟ امام سه بار فرمودند: «الشام، الشام، الشام» چراکه شهر را آذین بسته و کودکان با پدرانشان آمده و شادی می‌کردند فرزندان سیدالشهدا(علیه السلام) بیشتر دلشان شکست، بخصوص که آن‌ها را از محله یهودی‌ها عبور دادند و امام سجاد(علیه السلام) با گریه فرمودند: «آنجا بر سرمان آتش ریختند، عمامه و موهای سر من سوخت و فرزندان و دختران نبی مکرم اسلام را برای کنیزی نشان می‌کردند!»

* قدس